

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นความจำเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของมนุษย์ ที่จะเป็นรากฐานนำไปสู่การสร้าง ความมั่นคงและความปลอดภัยให้กับชีวิต อีกทั้งเป็นการสร้างอาชีพ รายได้ เพื่อให้เป็นบุคคลที่ ยอมรับของสังคม และเป็นกลไกในการเลื่อนลำดับชั้นทางสังคม ตลอดจนการได้เข้าสู่อำนาจต่างๆ เพื่อการจัดสรรทรัพยากรของประเทศ เนื่องจากมีข้อพิสูจน์ว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีโอกาส ได้รับตำแหน่งในหน้าที่การงานระดับสูง และทำให้มีฐานะแตกต่างไปจากผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ กว่า¹ อีกทั้งการศึกษายังเป็นกระบวนการทางสังคมในการพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นสมาชิกที่สังคม ต้องการ โดยเฉพาะในสังคมที่มีการติดต่อกับสังคมอื่นด้วยแล้ว ก็ยิ่งจำเป็นที่จะให้สมาชิกในสังคม ได้รับการศึกษา เพื่อคุณภาพของการสื่อสาร ในการแลกเปลี่ยนการค้า รวมทั้งการแลกเปลี่ยนทาง วัฒนธรรม²

ในอดีตอาจกล่าวได้ว่าโอกาสทางการศึกษาของคนไทยถูกจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มชนชั้นสูง ในราชสำนักหรือสงฆ์เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาด้านศีลธรรม และเป็นการศึกษาเพื่อ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคมให้คงไว้ ต่อมาจึงได้มีการปรับเปลี่ยนระบบ การศึกษาให้เป็นแบบสากล เมื่อมีการติดต่อกับต่างประเทศ³ไปสู่ระบบการค้าและระบบเศรษฐกิจ เงินตราและการทูต โอกาสทางการศึกษาจึงได้ขยายไปสู่ชนชั้นอื่นๆ ในสังคมเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ก็ เพื่อเป็นการปรับตัวสำหรับการเข้ามาของอิทธิพลตะวันตก ต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง เศรษฐกิจ ระบบการเมืองและสังคมในขณะนั้น⁴ แต่ขณะเดียวกันปัญหาของการได้รับโอกาสทาง การศึกษาของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกของเกษตรกร หรือกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ยังขาดความเสมอภาคในการได้รับบริการทางการศึกษาจนถึงปัจจุบัน

การสร้างความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา เป็นเรื่องที่ผู้นำของนานาอารยประเทศ ได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายเพื่อการกระจายโอกาสในการศึกษา ทั้งนี้ก็เพราะ

¹ สิทธิพันธ์ ยศยอดยิ่ง, "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาโททางด้านจิตวิทยาการศึกษา: การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพันธุ." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางด้านจิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2547), หน้า 1.

² สุขุม มูลเมือง และคณะ, ผลการกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการสอบเข้าศึกษาต่อใน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา(กรุงเทพมหานคร: 2547), หน้า 1.

³ สมหมาย จันทรเรือง, พัฒนาการการศึกษาไทย: อดีต ปัจจุบัน และในสหัสวรรษใหม่ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 21.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

ตระหนักว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องให้การศึกษาอย่างทั่วถึงกับพลเมืองของประเทศ เพื่อจะได้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ โดยเชื่อว่าด้วยคุณภาพของคนนั้นสามารถสร้างได้ด้วยการศึกษา เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษามาโดยตลอด แต่ปัญหาคุณภาพทางการศึกษา ความไม่ต่อเนื่องของการจัดการศึกษาและความเสมอภาคของการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาก็ยังคงเป็นปัญหามายาวนาน ด้วยโอกาสในการศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการเพิ่มคุณภาพให้กับคน ซึ่งลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น จึงทำให้การศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาคงจะไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีพและประกอบอาชีพในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว⁵

การรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ในการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น⁶ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของผู้ปกครอง ที่เกินกำลังความสามารถของครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ โดยเฉพาะครอบครัวที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรหรือรับจ้าง ถึงแม้ว่ารัฐจะอุดหนุนงบประมาณด้านการศึกษาของรัฐในช่วงที่ผ่านมา แต่ก็มิได้ก่อให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา หากกลายเป็นการให้เงินอุดหนุนในรูปแบบแอบแฝง (Implicit Subsidy) แก่กลุ่มคนที่มีฐานะทางสังคมดีเพียงกลุ่มเดียว⁷ ซึ่งได้สะท้อนความแตกต่างของอำนาจในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่ขึ้นกับฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ยิ่งทำให้โอกาสทางการศึกษาของผู้ด้อยโอกาสยังคงเป็นปัญหาจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลได้ขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อตอบสนองต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีทั้งการสนับสนุนไปที่สถาบันการศึกษาและการสนับสนุนไปที่ตัวผู้เรียน เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ด้วยการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคต่างๆ และเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา⁸ อีกทั้งได้ยกฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีให้เป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี และจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดที่รับไม่จำกัดจำนวน มีการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน การสอบคัดเลือก การให้ทุนการศึกษา

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า160-162.

⁶ สุนทร โคตรบรรเทา, การศึกษากับปัญหาการมีงานทำในประเทศกำลังพัฒนา(กรุงเทพมหานคร:2530), หน้า36.

⁷ รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, การศึกษา ทุนนิยม และโลกาภิวัตน์(กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2544), หน้า65.

รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณในการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อสนับสนุนการให้เงินอุดหนุนไปที่ตัวผู้เรียนด้วยการให้กู้ยืมกับนักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2538 ในสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี มีเป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ โดยเป็นการส่งเสริมให้ประชากรที่กำลังอยู่ในวัยเรียนที่เป็นผู้ด้อยโอกาส จากครอบครัวที่มีรายได้น้อยให้ได้รับโอกาสเข้าศึกษาต่อสูงสุดจนถึงระดับปริญญาตรี เช่นเดียวกับผู้ที่ฐานะทางเศรษฐกิจดี ด้วยการให้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ซึ่งต้องชำระเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ด้วยการตราพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 โดยได้รับวัตถุประสงค์ของโครงการไว้ 3 ประการดังนี้

1. เร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
2. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย
3. สนับสนุนการพัฒนากระบวนการศึกษาด้านอุปสงค์โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของประชาชน

ข้อมูลเมื่อสิ้นเดือนกันยายน 2549 มีนักเรียน นักศึกษาได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแล้วจำนวน 2,679,772 คน มีจำนวนกว่า 1.6 ล้านคนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว ส่วนอีก 1 ล้านคนกำลังศึกษาอยู่ มีมูลหนี้ตามสัญญาทั้งสิ้น 237,260.37 ล้านบาท⁹ โดยตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปี 2549 มีจำนวนผู้กู้ยืมและจำนวนเงินที่อนุมัติให้กู้ไปแล้วแสดงดังตารางที่ 1 ซึ่งในแต่ละปีมีจำนวนนักเรียน นักศึกษา รายใหม่ขอกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าประชากรที่อยู่ในวัยเรียนของประเทศไทย มีความต้องการการสนับสนุนค่าใช้จ่าย เพื่อการเข้าการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อ

⁹ เกษร ชินเมธีพิทักษ์และคณะ. ความต้องการกู้เงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร(กรุงเทพมหานคร: 2545), หน้า 1.

⁹ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. รายงานประจำปี 2549. (กรุงเทพมหานคร: 2549), หน้า 4.

การศึกษาจะให้วงเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย 3 ส่วน ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายในการครองชีพ โดยให้วงเงินตามที่จ่ายจริงแตกต่างกันในแต่ละระดับ ซึ่งนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้กู้ไม่เกิน 55,440 บาท ปวช. ไม่เกิน 62,500 บาท ปวท. ปวส. ไม่เกิน 70,240 บาท และระดับปริญญาตรี ไม่เกิน 100,000 บาท โดยค่าใช้จ่าย 2 ส่วนแรก กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะจ่ายให้กับสถาบันการศึกษาโดยตรง ส่วนที่เหลือซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการครองชีพ จะโอนเข้าบัญชีเงินฝากของนักเรียน นักศึกษาผ่านธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นจำนวนเงินเท่ากันทุกๆ เดือน เป็นระยะเวลา 12 เดือนตลอดปีการศึกษา

ตารางที่ 1 จำนวนผู้กู้และจำนวนเงินที่ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาปล่อยกู้ ระหว่างปีการศึกษา 2539-2549

ปีการศึกษา	ผู้กู้รายเก่า		ผู้กู้รายใหม่		รวม	
	สัญญา	ล้านบาท	สัญญา	ล้านบาท	สัญญา	ล้านบาท
2539	-	-	148,444	3,652.59	148,444	3,652.59
2540	113,798	3,925.23	321,628	8,225.96	435,426	12,151.19
2541	341,052	11,499.30	405,958	7,943.72	747,010	19,443.02
2542	592,482	17,928.78	289,386	5,817.61	881,868	23,746.39
2543	658,572	20,551.90	242,418	3,897.73	900,990	24,449.63
2544	665,595	22,001.52	322,060	6,479.55	987,655	28,481.07
2545	738,153	25,544.35	265,064	4,166.44	1,003,217	29,710.79
2546	731,717	25,663.30	187,249	2,973.88	918,966	28,637.18
2547	635,158	21,708.51	249,565	4,336.89	884,723	26,045.41
2548	631,505	21,602.29	236,871	3,794.47	868,376	25,396.77
2549	484,090	16,092.58	2,616	132.50	486,706	16,225.08
2550	254,969	10,022.97	81,599	2,262.88	336,568	12,285.85

ที่มา : บมจ. ธนาคารกรุงไทย ณ วันที่ 30 กันยายน 2550

หมายเหตุ * 1. เนื่องจากในปีการศึกษา 2549 มีนโยบายจัดตั้งกองทุนฯ กรอ. โดยให้กู้ กรอ. รายใหม่สำหรับชั้นปีที่ 1
2. สถานศึกษาสามารถนำเงินผู้กู้รายเก่าที่เหลือไปให้ผู้กู้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษารายใหม่ในชั้นปีอื่น ยกเว้นชั้นปีที่ 1 ได้เท่ากับวงเงินที่เหลือเท่านั้น

จากสถิติจำนวนผู้กู้รายใหม่ที่เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 81 ให้ความเห็นว่าการดำเนินการของ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ทำให้มี

โอกาสในการเลือกสถานศึกษาตามที่ต้องการ¹⁰ และลดความกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นใน ขณะที่กำลังศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นๆ โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ได้ให้ความเห็นว่าการได้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองได้¹¹ ถึงแม้ว่าการตัดสินใจกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจะทำให้ตนเองเป็นหนี้ก็ตาม ซึ่งร้อยละ 27 ได้คำนึงว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า¹² ขณะที่ปัญหาของความไม่สมดุลระหว่างการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้กู้ยืมกับปริมาณเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ทำให้นักเรียน นักศึกษาบางรายไม่ได้รับเงินกู้ยืมหรือได้รับเงินกู้จำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดความกังวลต่อโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน

จากกระแสข่าวเกี่ยวกับปัญหาการว่างงานและการมีรายได้น้อยของบัณฑิต ตลอดจนมีผู้ไม่ชำระหนี้เพิ่มจำนวนมากขึ้น ถึงขั้นจะดำเนินการฟ้องร้องผู้ที่ยังค้างชำระหนี้ ทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยว่า การดำเนินการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้สร้างโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษาหรือไม่ ตลอดจนโอกาสในการได้งานของบัณฑิตกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การได้รับโอกาสในด้านอื่นๆ และมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเองได้หรือไม่อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โอกาสในการได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนที่กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์โอกาสในการมีงานทำและการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นของบัณฑิตที่กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยดั้งเดิมของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน ของผู้กู้ยืมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเท่านั้น

¹⁰ เกษร ชินเมธีพิทักษ์และคณะ. ความต้องการกู้เงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร, หน้า 3.

¹¹ สุทิน แก้วพนา, "การประเมินโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาประจำปี 2541 จังหวัดพะเยา," (วิจัยนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543), หน้า 81.

¹² เกษร ชินเมธีพิทักษ์และคณะ. ความต้องการกู้เงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร, หน้า 3.

การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมเอกสารประกอบกับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาบางส่วนและที่ได้สำเร็จการศึกษาแล้วบางส่วน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งล้วนเป็นผู้ได้เข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาแล้ว ผลการศึกษาที่ได้จึงเป็นการให้ข้อมูลจากผู้ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษา แต่สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาอาจจะให้ข้อมูลในลักษณะอื่น ซึ่งการวิจัยนี้ไม่ได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้สำเร็จการศึกษาแล้ว อาจจะมีบางกลุ่มที่ว่างงานที่ไม่สามารถหาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านั้นได้ ผลการวิเคราะห์จึงเป็นข้อมูลที่มาจากคนที่ได้งานทำเท่านั้น

การปรับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไม่ชัดเจน เนื่องจากระยะเวลาในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างไม่เกิน 3 ปี

1.4 นิยามศัพท์

โอกาสทางการศึกษา หมายถึง แนวทาง ช่องทาง หรือจังหวะในการศึกษาต่อในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาของทางราชการ หรือโรงเรียนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาที่มีกฎหมายตั้งขึ้นโดยเฉพาะ หรือโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาอื่นที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ผู้กู้ หมายถึง นักเรียน นักศึกษา ที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ผู้กู้ยืมไม่ต่อเนื่อง หมายถึง นักเรียน นักศึกษาผู้เริ่มกู้ยืมเงินกองทุนฯเมื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ผู้กู้ยืมต่อเนื่อง หมายถึง นักศึกษาผู้เริ่มกู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาและได้รับเงินกู้ต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน/นักศึกษา จากการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และการปรับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้นจากการกู้เงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการดำเนินงานในอนาคต

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาถึงผลการดำเนินการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดวิธีการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ และผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์สถาบันการศึกษา และลักษณะความต่อเนื่องของการกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ดังนี้

-มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 3 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตธัญบุรี วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ และวิทยาเขตพระนคร

-มหาวิทยาลัยราชภัฏ 3 สถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

-มหาวิทยาลัยดั้งเดิมของรัฐ(ยกเว้นมหาวิทยาลัยเปิด) 5 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

-มหาวิทยาลัยเอกชน 7 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียว มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร และมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ประเภทความต่อเนื่อง แบ่งเป็น กลุ่มผู้กู้ต่อเนื่อง คือผู้ที่ได้รับเงินกู้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา และกลุ่มผู้กู้ไม่ต่อเนื่อง คือกลุ่มนักศึกษาที่เริ่มกู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาเป็นครั้งแรก

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 139 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาและเคยศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ระเบียบวิธีวิจัย ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสังเคราะห์จากการวิจัยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ข้อมูลทุติยภูมิ) จากเอกสารของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เช่นวารสาร รายงานประจำปี และจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และหน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่ได้มีผู้ได้รวบรวม และการหาข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ตที่มีการร่วมแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายในประเด็นกองทุน

เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รวมทั้งการศึกษาข้อมูลการจ้างงานจากบริษัทและองค์กรต่างๆ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รายงานผลเป็นการบรรยายประกอบการวิเคราะห์และนำเสนอในลักษณะเนื้อหา ตารางและแผนภาพ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยภาคสนาม (ข้อมูลปฐมภูมิ) ด้วยการสัมภาษณ์ผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ และผู้ที่สำเร็จการศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์บันทึกข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ แล้วสรุปผลการศึกษานำเสนอด้วยการบรรยาย การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบไม่เฉพาะเจาะจง

1.7 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 บทดังนี้

- บทที่ 1 คำถามของการศึกษา ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่จะได้รับ และวิธีการดำเนินการวิจัย
- บทที่ 2 กรอบแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมปริทัศน์
- บทที่ 3 การดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- บทที่ 4 ผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ